

Celovec • petek • 31. maj 2002

štev. 22 (3171) • letnik 57 • cena 0,73 evra

Elektrarna Krško Pomiritev za Avstrijo

Minister za okolje in prostor Janez Kopač in vodja delegacije Evropske komisije v Sloveniji Erwan Fouerreje sta včeraj v Črešnjevcu nad krško kotlino predala v uporabo prvo od štirih potresnih opazovalnic, kolikor jih bo nameščenih v okolici Jedrske elektrarne Krško. Gre za najsodobnejši sistem, ki je prek državne mreže povezan s središčem za obdelavo podatkov na geofizikalnem inštitutu v Ljubljani. Poleg opazovalnice na Črešnjevcu, locirane 13 kilometrov južno od JEK, od včeraj delujeta še opazovalnici Legarje na vzhodu in Goliše na severnem obrobju Krškega polja, kmalu pa bo nared še jugovzhodna opazovalnica na Gornjem Cirkniku na Gorjancih. Slovenija naj bi tako dosegla umik avstrijskega veta na vstop Slovenije v EU, katerega pogoj je bila odprava dvomov o ustreznosti protipotresne zaščite krške nuklearke.

Poleg avstrijske je bila zahteva po postavitvi potresnih opazovalnic v okolici krške jedrske elektrarne zapisana tudi v sklepnem poročilu projekta Phare. Sistem štirih opazovalnic na obrobju Krškega polja bo strokovnjakom omogočil natančno določitev nadzarišča in žariščne globine (epicentra) potresa.

Na ministrstvu za okolje in prostor nameravajo na potresno

najbolj nevarnih območjih, kot so zgornje Posočje, idrijsko in ljubljansko območje, do konca prihodnjega leta postaviti še 21 potresnih opazovalnic.

Osnovni namen posodobitve državnega omrežja potresnih opazovalnic je postavitve takšnega opazovalnega omrežja, ki

bo v zbirni center v Ljubljani v vsakem trenutku posredovalo osnovne parametre o vsakem, še tako šibkem potresu kjerkoli v Sloveniji, izračun parametrov pa bo potekal samodejno. Sklep o posodobitvi je slovenska vlada sprejela že aprila leta 1998.

(Iz Ljubljanskega dnevnika)

Ni ravno pogosto, da se med koroškimi Slovenci pojavi novo literarno delo, zato je bil velik odziv na predstavitvi romana Jožeta Blaža v Musilovi hiši pričakovan. Na sliki založnica in direktorica založbe Drava dr. Helga Mračnikar, avtor Jože Blaž, dr. Marija Smolič, predavateljica na celovški univerzi, ter sodelavec Musilovega inštituta Fabijan Hafner.

Več na strani 4.

RADIO ZA MANJŠINE

Država naj izpolni obvezo

Pogovori o oskrbi manjšin z radijskimi programi v njihovih jezikih na Gradiščanskem (ki so potekali po zaključku redakcije), očitno še ne bodo pri-

nesli dokončnih odločitev. Z ustanovitvijo Radia Agora in Radia Korotan pred nekaj leti se je položaj močno izboljšal, saj je 50 minut dnevno na regionalnem programu Koroške bilo odločno premalo. S pogodbo, po kateri je začel ORF oddajati skupno z obema oddajnikoma, kar so preimenovali v Radio 2, je država – oziroma ORF – vsaj začasno prevzela tudi finančno odgovornost.

Dr. Marjan Sturm, predsednik Sosveta za slovensko narodno skupnost in predsednik ZSO, je poudaril, da bodo vsi predsedniki sosvetov manjšin v Avstriji vztrajali na izpolnitvi državne obveznosti, to pomeni, da je treba dosedanje oddaje v istem obsegu obdržati.

Vendar pa je slej ko prej očitno, da bi se ORF rad znebil finančne obveznosti. Kaj preostane v najslabšem primeru, da bi pogodbe ne obnovili oziroma da bi oba radia ostala na suhem? Na osnovi pravne ekspertize, ki jo je opravil odvetnik dr. Sepp Brugger, bo morala odločiti o tem komisija pri ORF, naslednji korak je mogoč pri ustavnem sodišču in kot zadnja možna instanca je na voljo še sodišče o človekovih pravicah v Straßburgu.

k & k center v Šentjanžu vabi na podijsko diskusijo

»Dvojezični krajevni napisi«

v torek, 4. junija 2002, ob 20. uri v k & k centru v Šentjanžu

NA PODIJU: dr. Gerold Glantschnig, zastopnik vodje ustavnega oddelka pri koroški deželni vladi dr. Sepp Brugger, odvetnik dr. Marjan Sturm, predsednik Sosveta za slovensko narodno skupnost in predsednik Zveze slovenskih organizacij. Vodja diskusije: dr. Gustav Brumnik Vabljeni!

PREBLISK

■ Gotovo ste slišali za tiste, no, kako bi človek prevedel ... meščanske straže, Bürgerwehr skratka. Pa se bom malce poigrala s fantazijo!

Ker smo manjšina, hočemo seveda tudi svoje kavbojce. Samo pravi Slovenci, pošteni, brez madeža na duši in obleki, bodo izbrani za čuvaje naroda, da jih ne bo nadlegoval kakšen berač, dealer ali pa hajmatinstovec. Nosili bodo – ha, morda tudi nosile!!! – pendreke in lisice, če ti bo kdo rekel »čuš«, ga boš zašila, da si kaj takega ne bo drznil nikoli več!

Pa na Vrh/Ulrichsberg bomo šli in naredili red, da ne bodo vsako leto znova kršili zakona proti oživljanju nacizma. Šli in šle bomo na nogometne, rokometne in druge športne tekme in

nadzorovali/e, da ne bo krivičnih razsodb zato, ker je eno od moštev/ženstev morebiti slovensko! Pa morda še v sole, da bi naši malčki ne dobivali po krivici cvekov.

Šli bomo na kulturni referat dežele in uredili nepravilno razdeljevanje kulturnih podpor. Šli

Kavbojci in indijanci

bomo na ORF in dosegli, da ne bo več sitnosti pri zagotovitvi radijskih programov. Skratka, skbeli bomo za to, da bodo povsod upoštevali zakone.

In jasno da bomo poskrbeli za to, da se končno izpolni najvišje odločitve, ustavnega sodišča namreč. Kdo gre z mano v »bürgerwehr«? **S. W.**

UNIKUM vabi na

ANBAHUNG PRIHOD PARTENZA

v soboto, 8. junija 2002

CELODNEVNI »pohodniški Roadmovie« popotovanje iz Beljaka na Jesnice in Trbiž z vlakom in peš

Prijave do 5. junija 2002 po tel. 0463/2700-9712 ali e-mail unikum@uni-klu.ac.at Prispevek: 30.- € V ceni vožnja, kosilo in večerni bife.

25 let Longo mai v Avstriji!

Sobota, 1. 6. 2002

dan odprtih vrat

16.00 Rundgänge am Hof, Kaffee, Kuchen 18.00 pozdrav – poje mešani pevski zbor ZARJA 18.30 musikalisch kabarettistischer Beitrag von Jörg-Martin Willnauer 19.00 jagnje na žaru 20.30 igra na plesu na skedenju »Di Grine Kuzine« (Klezmer in balkanska glasba)

Prisrčno vabljeni na žur na kmetiji Stopar v Železni Kapli!

V središču predavanja o manjšinski zaščiti ter avstrijski državni pogodbi iz leta 1955, ki ga je v sredo, 22. maja 2002, imel v Tinjah zgodovinar dr. Karl Stuhlpfarrer, je bil seveda člen 7. Ta člen je po besedah predavatelja postal simbol manjšinske zaščite, čeprav so druga ustavna zaščitna določila in členi državne pogodbe enako pomembni.

Soodgovornost

Druga važna dimenzija ADP (Avstrijska državna pogodba iz leta 1955) je vloga mirovne pogodbe. Za to točko pomembno je bilo vprašanje o vlogi Avstrije med drugo svetovno vojno, njenega sodelovanja pri nemških zločinih in vojaških aktivnostih.

Centralni temeljni dokument za ADP je Moskova deklaracija iz leta 1943, v kateri je, po angleškem predlogu, zapisano, da je Avstrija prva žrtev nacistične Nemčije. V tej deklaraciji pa tudi piše, da je Avstrija soodgovorna za nacistične zločine in da bo za doseg svobode pomemben njen samopriskpevek, to je upor proti nacizmu. Prav zato je bila Avstrija leta 1945 svobodna in zasebena država.

V avstrijskih možganih se je zasidrala samo prisposoda o prvi žrtvi, soodgovornost pri nacističnih zločinih in lasten doprinos k osvoboditvi pa v zavesti ne igrata večje vloge.

DR. STUHLPFARRER V TINJAH O ADP

Moskovska deklaracija je centralni dokument

Dr. Karl Stuhlpfarrer

Avstrija-Jugoslavija

Zavezniške države so Avstrijo zasedle zato, da bi vzpostavile demokratične razmere, da se država ne bi ponovno pridružila Nemčiji, da bi bili nacistični zločini in zločinci kaznovani ter bi bili interesi zavezniških sil zaščiteni.

Pri nastajanju ADP sta prav odnos do koroških Slovencev in bilateralni odnos med Avstrijo in Jugoslavijo ključnega pomena.

Glede koroških Slovencev je pomembno, da jim britanska zasedbena oblast ni brezpogojno dupuščala dostop do politič-

nih odločitev, zaradi česar so koroški Slovenci že avgusta 1945 s posebnim memorandumom protestirali pri zavezniškem svetu na Dunaju. V njem so se sklicevali na partizanski upor, opozarjali na negativne zgodovinske izkušnje s koroškimi in avstrijskimi oblastmi, se pritožili nad ravnanjem Angležev in zahtevali priključitev k Jugoslaviji.

Zavezniška sila

Jugoslavija, ki jo na Koroškem zlonamerno in napačno še danes imenujejo samo »Titopartisanen«, je bila zavezniška sila,

njena oblast mednarodno priznana. To je po besedah predavatelja važno pri obravnavanju vprašanja t.i. »odvedencev«. Merodajna je jasna obveza moskovske deklaracije, da bo Avstrija zasledovala in kaznovala nacistične zločine, zločince pa postavile pred sodišče v deželah, kjer so se pregrešili.

Jugoslovska politika do Avstrije se usmerja na dveh črtah: na legitimnih ozemeljskih zahtevkih in na gospodarskih interesih. V teku let in pa zaradi ohladitve odnosov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo ter kominformovskega spora, stopajo gospodarski interesi in reparacijske zahteve v ospredje, teritorialne zahteve pa v ozadje. Centralno pa ostaja zahteva po manjšinski zaščiti za Slovence na Koroškem in Štajerskem ter Hrvate na Gradiščanskem.

Avstrijske zahteve

A tudi Avstrija ni držala križem rok. Preko vladnih in poluradnih kanalov je zahtevala Južno Tirolsko, Spodnjo Štajersko ter »nemški kot« okoli Berchtesgadna. Razen Južne Tirolske so vse te zahteve padle v vodo. Zmeraj pa je Avstrija v svoj prid argumentirala s »svojim antifašističnim bojem«.

Za zaščito koroških interesov se je Avstrija sklicevala na memorandum koroške deželne vlade iz leta 1945. Koroška da je geografska enota, tranzitna dežela, historično administrativna enota, sklicevala se je na plebiscit l. 1920, med manjšino in večino da ni težav, nacistične krivice da so poravnane, sploh pa je Avstrija prva žrtev nacizma.

Člen 7

Člen 7 ADP je produkt jugoslovskega memoranduma iz leta 1948, mestoma je besedilo dobesedno prevzeto iz njega.

V državni pogodbi je urejeno tudi vprašanje reparacij. Jugoslavija je, po vzoru drugih zaveznikov, na primer Sovjetske zveze in Američanov, v zameno za avstrijska reparacijska plačila zasegla vso nemško posest na svojem ozemlju, Avstrija pa se je obvezala, da je bivše jugoslovske Nemce, ki jim je bila odvzeta posest, odškodovala.

Čim je leta 1955 bila podpisana državna pogodba, je Avstrija začela s politikom zvedenja pogodbe. Leta 1958 je ukinila obvezen dvojezični pouk, višek pa je ta politika ukinjanja dosegla z »ortstafelsturmom«. *Franc Wakounig*

Z LAKOM NAD PARTIZANSKI SPOMENIK

Pri Karlutu isti zločin kot pri Peršmanu

Partizanski spomeniki so po avstrijski ustavi del zavezniških spomenikov in je zatorej Avstrija zadolžena, da skrbi za njihovo varnost, če jih že ne vzdržuje. Partizanski spomeniki, ki spominjajo na vojaški upor partizanov proti nacizmu in na njihov boj za svobodo ter demokracijo, so na Koroškem tarča stalnih verbalnih, občasno pa tudi fizičnih napadov. Varnostne oblasti so doslej le v redkih primerih izsledile storilce takšnih napadov.

Najnovejša tarča fizičnega napada je bil spomenik pri Karlutu na Svinški planini. Najverjetneje v noči s torke, 21. maja, na sredo, 22. maja 2002, so doslej neznan storilec s črnim lakom pomazali spomenik, ki ga je Zveza koroških partizanov postavila v spomin na dve žrtvi nacističnega nasilja. Kot na spomeniku piše v nemščini, je 23. junija 1944 policijska enota SS pri Karlutu ubila Martina Slemenška, rojen 23. 9. 1903, in nosečo Margareto Mally, rojeno 2. 6. 1925 in ju vrgla v goreče poslopje. Slemenšek in Mallyjeva sta podpisala partizane in si tako nakopala sovraštvo in smrt.

Zveza koroških partizanov je oskrunjenje spomenika doku-

Oskrunjen spomenik pri Karlutu

mentirala in javila varnostnim oblastem.

Spomenik pri Karlutu je najsevernejši pomnik partizanskega boja na Svinški planini.

Zloglasni akt napada na partizanski spomenik pri Karlutu je med koroškimi Slovenci močno odjeknil. Enotno so ga vsi obsodili. Predsednik Zveze

koroških partizanov inž. Peter Kuhar je opozoril na važno dejstvo, da se je mazaški napad zgodil prav v času hude gonje proti postavitvi dvojezičnih topografskih napisov, ki so del najosnovnejših pravic koroških Slovencev. Predsednik ZKP upa,

da je to bilo posamično dejanje.

Oskrunjenje partizanskega spomenika pri Karlutu je napad na spomin na zločin, ki je v svoji brutalnosti in krvočnosti podoben pokolu pri Peršmanu.

Od koroških deželnih politikov nobeden ni obsodil oskrunjenja partizanskega spomenika pri Karlutu.

Franc Wakounig

BREG PRI ROŽEKU

Prazgodovinski center je odprl svoje duri

Breg pri Rožeku je v arheološki znanosti velik pojem, saj so v 19. stoletju tam odkrili vrsto halštatskih grobov in v njih čudovite dokumente takratne kulture. Naj omenim le znani svinčeni furgonček, ki je danes shranjen v koroškem deželnem muzeju. Tako kot so polagoma odkrivali grobove, se je tudi odstirala zavesa neznanja nad zgodovinskimi, gospodarskimi in sploh družbeno-produkcijskimi okoliščinami ljudi v halštatski dobi. Znanost danes izhaja iz tega, da je bil Rožek takrat pomembno, če ne morda najbolj pomembno me-

sto na Koroškem, neke vrste prestolnica, ki je imela kulturne in gospodarske stike z vsem jadranskim in podonavskim ter alpskim prostorom. Vse to potrjujejo izkopanine v Rožeku.

Da to bogastvo ne bi zaprašeno obležalo v predalih muzejev, je KD »Peter Markovič« kot prvi pobudnik že pred več kot desetimi leti predlagalo razstavišče z arheološkimi najdbami. Ta predlog je zdaj uresničen, pri čemer pa se njegovi izvajalci nič kaj radi ne spominjajo originalne pobude slovenskih društvenikov.

Minulo nedeljo so na Bregu odprli tako imenovan Prazgodovinski center, v katerem je vsaj delno ponazarjena stvarnost halštatske dobe. Kot je na Koroškem na žalost običajno, so odgovorni za ta center pomešali stvarnost in bajke in so v središču razstavnega prostora postavili figuro halštatskega človeka z imenom »Carnicus«. Brez ideološko obarvanega lokalpatriotizma, ki že dobiva smešne poteze, pri nas očitno ne gre.

Odprtja tega centra so se med drugim udeležili zastopniki dežele, občine in delegacija občine Bohinj, s katero se je Rožek pred nedavnim pobratil. Pobratenju je očitno botrovala zavest, da brez takšne povezave ne bo denarcev iz Bruslja. S svojim osvežujočim nastopom in petjem v obeh jezikih je prireditelj popestril otroški zbor »Didldumdaj«, pel pa je tudi moški zbor iz Bohinja.

Franc Wakounig

SLOVENSKA GIMNAZIJA

Občni zbor združenja staršev

V maju je bil na slovenski gimnaziji letni občni zbor združenja staršev. Tokrat je prišlo do nekaterih sprememb. **Dr. Ivan Ramšak**, ki je od leta 1996 predsedoval združenju in v tem času vložil mnogo truda in svoje energije v prid naši gimnaziji in našim otrokom, je po sili razmer, njegova najmlajša hčerka maturirala, moral oddati to mesto. Prav tako je iz istega razloga odbor

zapustila mag. Magda Errenst. Ramšaku, ki je v svoji funkciji predsednika med drugim uvedel na gimnaziji tako imenovano Volbankovo nagrado za profesorje, ki se mladini posvetijo tudi zunajšolsko in se angažirajo za raznovrstne dejavnosti, se je v imenu vseh zahvalil novi predsednik **mag. Božo Hartmann**, ki je bil od navzočih soglasno izvoljen in ki je poudaril, da bo nadaljeval

delo prav tako stvarno in v duhu, ki je veljal doslej.

Nadalje so bili izvoljeni še sledeči odborniki: podpredsednica mag. Zala Breitfuß-Inzko; zapisničarka Eda Velik, namestnica Majda Olip; blagajničarka Maria Hedenik, namestnik ing. Albin Ramšak; odborniki: Helena Breitfuß-Valeško, Gusti Gasser, dr. Janko Ferk, mag. Michael Mistelbauer; preglednika računov: Dr. Roland Grilc in Christian Lopinsky.

Eda Velik

V slavnostnem vzdušju, ponosno in zanosno ter ob izjemno številni udeležbi Bilčovščanov ter drugih je minulo soboto, 25. maja 2002, zvečer v avli krajevne ljudske šole praznovalo SPD »Bilka« svojo 90-letnico.

Proslava je bila močna vizitka bogate kulturne, izobraževalne in narodnopolitične dejavnosti in bere tega društva, hkrati pa potrdilo, da »Bilka« na trdnih in globokih temeljih ter z velikim zagonom in delavnostjo v prid slovenske besede, kulture in podobe vasi in kraja gradi svojo prihodnost.

Samozavest in ponos

Svečanost se je pričela programatično in se razcvetela v optimizem in prepričanje, da je in bo Koroška ostala domovina Slovencev.

Že kar v uvodnih pozdravnih besedah sta Gusti Gasser in Andrej Mohar, ki sta povezovala v obeh deželnih jezikih, poudarila, da »Bilka« zaradi svojih 90 let ni starka, ampak »samozavestna, ponosna na izročilo in delo prednikov, prav tako pa tudi pripravljena in sposobna najti odgovore na današnje in jutrišnje izzive«. To sporočilo je kot dragocena in plemenita vodilna nit spremljalo celotno prireditev.

Sploh je bila kakovostna povezava vsebinsko in izpovedno izjemno dobro uglasena s prireditvijo in jo dodatno bogatila.

Pevski uvod v proslavo je napravila najmočnejša društvena skupina, to je Mešani pevski zbor »Bilka«, ki ga že 14 let vodi Irena Kosmač. Kot prvo je zapel Ciganovo »Prisego«, ki se začne z verzom »Kar dedje naši so ljubili«. Izbira te pesmi ni bila naključna, kajti kot vsa druga slovenska prosvetna društva na Koroškem tudi »Bilka« spoštuje in ohranja izročilo prednikov in ga izročila novim rodovom, ki bojo na tem temelju idetitete gradili naprej.

Izročilo prednikov

Proslave visokih obletnic so seveda pravšnja prilika za oceno prehojene poti in za pogled v prihodnost. Seveda pa, primerno družbenim in narodnopolitičnim okoliščinam, brez jasnih in kritičnih besed ne gre.

Tega načela se je držal predsednik Bilke mag. Rupert Gasser, ki že cel ducat let načeljuje društvu.

Najprej se je poklonil tistim domačinom, ki so pred 90 leti ustanovili »Bilko« in s tem ustvarili okvire za organizirano slovensko kulturno in izobraževalno delo v občini. »Bilka« in njeni člani so bili vselej in so zakoreninjeni v domačem kraju in domači slovenski besedi, v kateri izražajo svoje misli in svoja čustva. In tem zakoreninjenim društvenikom politika in oblast že desetletja kratita in odrekata svobodo in možnost celovitega izražanja v lastnem jeziku. Gasser je dejal, da rane, zadane v nacionalsocializmu, še danes skelijo in celijo. In da-

Mešani pevski zbor »Bilka«

90 LET SPD »BILKA« V BILČOVSVU

Simbol rasti in krepitve slovenske identitete

Janko Malle čestita odlikovancu Rupiju Gasserju

nes nekateri ponovno tajijo temna poglavja koroške zgodovine, ki se je »manifestirala v vodilnih vlogah Korošcev znotraj nacističnega uničevalnega sistema«.

Posledice negativnega odnosa politike do Slovencev in slovenščine so vidne prav v številnih ljudskih štetjih. Kajti kako je sicer mogoče, da je nekdanja docela slovenska občina izgubila to večino?

Muzična izobrazba v Glasbeni šoli

Predsednik Gasser je svoj nagovor zaključil z močno porcijo optimizma in zanosu in v prepričanju, da »edino po kulturni poti človeštvo lahko pride do boljšega in enakopravnega sožitja«. Prireditve je potrdila, da sta ta zanos in optimizem upravičena.

Ponosni na »Bilko«

V imenu občine je spregovorila županja Štefka Quantschnig. Zastopnica občine ni prišla praznik rok, ampak je poleg pisma z

dotacijo izročila tudi bogat in iskren šop bodrilnih in zahvalnih besed. Poudarila je pomembno in plemenito vlogo »Bilke« pri prizadevanju za ohranitev in rast slovenske kulture jezika in identitete v občini in širši okolici. Bilka ima tudi važno vlogo pri krepitvi in razvoju splošne skupnosti in sodelovanja z narodom sosedom. Dejala je, da je »Bilka simbol »rasti, setve in žetve. To seme ste pred 90 leti posejali,

manj v glavi. Prav zato smo ponosni na živo dvojezičnost v občini«.

Moč kulturnega izročila

Jasen in klen je bil nagovor poslovodje Slovenske prosvetne zveze dr. Malleja.

S ponosom je ugotovil, da ima »Bilka« danes v občini najvidnejše in najuglednejše mesto. Kulturno izročilo ji daje moč za ohranitev, razvoj in krepitev slovenske identitete. »V njej vidimo smisel našega delovanja in izražanja, v njej se prepoznavamo kot manjšina, kot koroški Slovenci«. Malle je poudaril, da je »Bilka« imela vedno pred očmi optimizem ter jasne in čiste ideje za kulturno delo. Bilčovško društvo se danes lahko ponaša z bogato razvejano, v »Bilki« so prisotne vse generacije, tu je doma raznovrstna in pisana kulturna dejavnost, je pohvalno dejal poslovodja SPZ.

Predvsem pa je poudaril, da kultura Bilčovščanom nikoli ni bila v breme, ampak jih veseli.

Kot zaskrbljujoče pa je Malle označil dejstvo, da slovenski jezik in kultura nimata tiste javne veljave, ki jima po vseh pravih demokratične družbe in zajamčenih pravicah gre. Kritično je vprašal, kako sami do tega stojimo oz. kaj sami storimo, da bi spremenili to nezadovoljivo dejstvo.

»Zavedati se moramo,« tako Malle, da je »slovenščina izraz lepote. V njej zapišemo nekaj, kar je trajno in kar v drugih jezikih tako ne moremo zapisati«.

V nemščini je Malle kritiziral napade na vidno slovenščino v javnosti, na slovenske napise in krajevna imena. O tem ne smemo molčati, je pozval navzoče in dejal, da je odnos do slovenščine merilo demokratične zrelosti družbe.

Odločno v javnost

Kljub vsem oviram si bo slovenščina izborila pot do javnosti in vanjo, da bo vidna, brana in upoštevana. To je edina sprejemljiva alternativa k toliko oprevani toleranci, je ob bučnem aplavzu občinstva rekel Janko Malle.

Kulturni spored, ki se je potekal na odru, je odražal vso kreativnost, duhovno plodnost in igrivost ter prizadevnost društvenic in društvenikov »Bilke«.

Najsi je bil to cerkveni

Čestitke županje predsedniku »Bilke«

otroški zbor, ki ga vodi Špela Filipič, otroška in mladinska skupina pod mentorstvom Rezičke Kolter, moški zbor, ki ga vodi Mirko Laussegger, krajevni oddelek slovenske Glasbene šole, ki se ponaša z vrsto odličnih glasbenikov in so ga tokrat zastopali Štefan Pečnik (trobenta) ob spremstvu gospe Monike Turner-Seher in kvintet flaut pod vodstvom Kristijana Filipiča, ali pa filmski in dokumentacijski krožek s Hanzijem Reichmanom na čelu.

»Bilka« se nikoli ni zapirala v ogrado samozadostnosti, temveč je iskala stike z drugimi društvi. Tako na primer z društvom »Svoboda« v Brestanici, ki ga je v nedeljo zastopal predsednik Avsenak, ali pa z zborom »Vaščani pojo« iz Zgornje vesce, ki so v soboto seveda prišli čestitat, pa še note so prinesli s seboj.

Stike pa je navezala tudi z nemško pojočim zborom v Bilčovsu, ki je v nedeljo tudi pel. Darila, to je slovenske pesmi, pevci tega zbora niso bili zmožni, ali pa ga niso hoteli prinesiti. To je tista senčno-svinčena plat koroške stvarnosti.

Preden je Moški zbor »Bilka« zaključil proslavo, je poslovodja SPZ Janko Malle odlikoval vrsto zaslužnih društvenic in društvenikov. Njim čestitamo za priznanje, SPD »Bilka« pa želimo še na mnoga leta zagnanega, pogumnega, samozavestnega in pestrega kulturnega delovanja v prid slovenske narodne skupnosti in vseh, ki dobro v srcu mislijo.

F. Wakounig

NAGOVOR MARIJE SMOLIČ

Spoštovane gospe in gospodje!

Veliko veselje mi je, da smem pred vami spregovoriti nekaj besed o delu, ki ga nocoj avtor in založba podarjata bralcem vseh vrst: tistim, ki v branju iščejo duhovno hrano, tistim, ki si z njim preganjajo čas, pa tudi tistim, ki s strogimi očmi bedijo nad knjigami, jih ocenjujejo, uvrščajo v literarno zgodovino, priporočajo in zavračajo. V veliko veselje predvsem zato, ker gre za praznik slovenske besede, saj vsi prav dobro vemo, da se slovenski romani na Koroškem ne rojevajo pogosto in da se tu in tam v poznavalcih in bralcih, pa tudi v ustvarjalcih, pojavi črv dvoma in se sprašujejo, ali ima slovenska literatura na koroških tleh v družbenih okoliščinah, v katerih živi, še dovolj podlage za svoj obstoj in zadosti vitalne moči za nov razcvet.

Ne bom vam govorila o zgodbah, iz katerih je spleten Blajsov roman, saj vas ne želim prikrajšati za bralni užitek. Poskušala bom spregovoriti o tistih idejnih, vsebinskih in stilnih prvinah romana, ki so name pri branju naredile največji vtis. Ko sem premišljevala o njih, sem nenadoma ugotovila, da nekako ne morem mimo avtorja. Mimo človeka, ki sem ga spoznala kot zrelega študenta svoje prve koroške generacije, s katerim sva marsikatero urico prebila v pogovoru o Lipuševem delu, največkrat kar stoji na temnem hodniku celovškega Inštituta za slavistiko, tedaj ko je skrbno in zavzeto pisal svojo diplomsko nalogo. Poglobljal se je v teme, motive, v Lipušev jezik, v njegovo strogo kompozicijo. Vse je hotel uzreti, analizirati, doumeti. Po koncu študija se je posvetil poklicnemu življenju, videvala sva se redko, in če sva se že slučajno srečala, ni bilo časa za pogovore o književnosti. Vse do trenutka, ko je v jeseni preteklega leta zazvonil telefon in sta se oglasila urednica Helga Mračnikar in avtor rokopisa Jože Blajs, iščoč večšega bralca in lektorja, ki bi ga veselilo sodelovanje pri pripravi romana za tisk. Pristala sem brez pomislekov.

Jože Blajs ni več mladenič na začetku poklicne poti, ampak izkušen človek srednjih let, prav tako kot protagonist njegovega romana. Jože Blajs je razmišljujoč, dejaven in za vse, kar se odloči početi, zavzet človek. Jože Blajs je nenazadnje vzgojitelj s srcem, ki ga zanima svet, v katerega rastejo otroci današnjega dne, in usoda, ki te otroke čaka v prihodnosti. In vse to ima še kako opraviti z njegovim prvim romanom.

Dogajanje v romanu uokvirja prvoosebni pripovedovalec, protagonist znanec, ki je hkrati priča protagonistove preobrazbe iz zagrenjenega in preobčutljivega v človeka, ki se je s pisanjem rešil tesnobe in se v njem sprostil. Okvirna tema je torej ustvarjalni proces sam: silna potreba po pisanju, dolgotrajni mrzlični po-

MUSILOVA HIŠA

Literarni in družabni dogodek

Avtor Jože Blajs je radevolje signaliral obiskovalcem svoj romanski prvenec

Foto: Štukelj

Tako polne dvorane v Musilovi hiši že dolgo ni bilo na kakšni predstavitvi knjige. Prišli so Blajsovi sorodniki, znanci, prijatelji iz rojstne Železne Kaple in ožje okolice,

poklicni kolegi, pisatelja Florjan Lipuš, Andrej Kokot, prof. Andreas Leitner s celovške univerze in mnogi drugi.

Najprej je vse navzoče v imenu Musilovega instituta

pozdravil Fabjan Hafner in potem še poslovodkinja založbe Drava Helga Mračnikar, ki je založila romanski prvenec Jožeta Blajsa z naslovom »Na konici jezika«.

Nato je lektorica Marija Smolič s celovške univerze, ki pozna avtorja osebno iz časa njegovega študija slavistike, v uvodnem govoru povedala, da je avtorjevo bivanje in poklicno življenje v Celovcu tesno povezano z njegovim romanom (glej govor).

Zanimanje po romanu »Na konici jezika« je bilo veliko, avtor pa je radevolje signaliral na svetlo dano knjigo. Kulturni dogodek je izzvenel v prijetni družabnosti ob okusnem prigrizku in dobri kalpljici.

M. Š.

skusi iskanja snovi, tem, jezika, stila, tehnike pisanja, dokler se v nekem lepem trenutku vse ne razreši samo od sebe, med glavo in roko se vzpostavi krog, misel steče in svinčnik skoraj samodejno zdrsi po papirju. Pot od muke proti odrešitvi je najdena.

Blajsov roman ni zakoreninjen v preteklosti. Njegov protagonist je sodoben moški srednjih let, izobraženec, mestni prebivalec kmečkega izvora, ki se v mestu ni prav udomačil, rodno podeželje pa tudi ni več njegov svet. Zanesljiva služba, ki jo vestno opravlja, mu omogoča eksistenčno brezskrbnost, zasedran je v varnem družinskem življenju in nima posebno razvejenih socialnih vezi. Skratka: mož brez posebnosti. Kakih izzivov ne išče – zadovoljuje se z utečenim vsakdanjkom, ki poleg obveznosti vključuje še nezasitno prebiranje dnevnega časopisa in spremljanje aktualnosti. Tako vedno bolj drsi v otopelost in brezčutnost, dokler ga nekega jutra na poti v službo nenadoma ne zdrami nepričakovan pozdrav v materinščini, v nezaželenem, preziranem jeziku dežele, ki postaja v javnosti vse bolj redek. Srečanje z znanim, toda pozabljenim glasom in znanim, toda pozabljenim jezikom, je za protagonista hkrati srečanje s samim seboj. To na prvi pogled nepomembno srečanje postane ključ, ki odpira protagonistovo preteklost in prihodnost. Roman nam pripoveduje, da ni prihodnosti brez zavestnega soočanja s preteklostjo, tako osebno kot kolektivno. Nikar odrivati osebnih bolečin, nikar potiskati kolektivnih travm v pozabo, kajti vse odrinjeno in potisnjeno se sprevrže v otopelost, jemlje življenjsko moč in človeka spreminja v avtomat. Problemom je treba pogledati v oči in se spopasti z njimi, treba je urediti odnose s soljudmi in jim odpreti svoje srce, kajti le tako je mogoče dihati s polnimi pljuči, čutiti, kako polje kri po žilah in živeti polno življenje.

V Blajsovem romanu prese-
nečajo ženske. Pet jih je in imajo zelo različne vloge. Ne bom vam pripovedovala o njih, ob branju jih boste srečali sami. Toda – ne pričakujte nič posebno izzivalnega! Kljub temu ne morem mimo nečesa, kar je v zadnjem času tako težko srečati v sodobni literaturi, posebej slovenski: ne morem mimo topline in prisrčnosti, s katero so v Blajsovem romanu prikazani ženski liki: pripovedovalec jim priznava nekakšen prvinski odnos do življenja, intuicijo, iz katere izvira življenjska modrost. Prav ženske so tiste, ki protagonistu pomagajo na njegovi poti iskanja življenjskega smisla in on – težko

boste verjeli – z zaupanjem sprejema njihovo pomoč.

V Blajsovem romanu prese-
neča zaupanje v mladino. V tisto mladino, ki ji tako radi odreka-
mo občutek odgovornosti, očita-
mo lahkomišelnost, nezanimanje za družbene probleme, usmerjenost v potrošništvo, prezahtevnost in še vse mogoče. Njegovi mladi ljudje so sicer na prvi pogled drugačni od mladih iz generacije očetov, vendar odgovorno iščejo svojo pot, prepoznajo družbene probleme, kritično opazujejo in presojujejo z iskrenostjo, ki jo premore le mladost.

V Blajsovem romanu sta važni zgodba in slika. Pot protagonista od otopelosti do novega

GUSTAV JANUŠ V GALERII ŠIKORONJA

Besede. Robovi. Prehodi

Galeristka Marija Šikoronja je spomladansko razstavo posvetila poetu in slikarju Gustavu Janušu, katerega slikarstvo slejkoprej sestavljajo avtonimne ploskve, robovi ter obrisi s prehodi in pokrajinskimi elementi. Slejkoprej ljubi umetnik črno, belosivo, zeleno, oranžnordečo barvo. »Črnina, ki absorbira vso svetlobo in vse barve, je zdaj kljub svoji negaciji važen činitelj

slikanja. Ostajajo še prehodi, deloma stopnični ali pa kot ostro omejeni robovi, ki poudarjajo dominanco ploskve ter krepijo kontrast do roba ali pa kot dinamične črte, včasih tudi snoparske, ki povezujejo ploskve med seboj ter tako ustvarjajo prostor,« pravi Gustav Januš o svojem slikarstvu v nekem katalogu.

Na otvoritvi razstave je bila pretekli petek tudi še predstavi-

Umetnik Gustav Januš z izdajateljema zbornika Klausom Amannom (levo) in Fabjanom Hafnerjem

Foto: Štukelj

življenja ni prikazana skozi notranje monologe, psihološke ali filozofske dialoge med liki v romanu. Njegov protagonist probleme razrešuje z dejavnim soočanjem s spomini in s pogovori z ljudmi. Tako se otresa kolektivnega in osebnega strahu, ki zavira njegovo vitalnost, tako si utira pot do sebe in do svoje ustvarjalnosti.

Ljudje in kraji v Blajsovem romanu nimajo imen, torej bi bila pripoved lahko na prvi pogled umeščena kamorkoli. Pa vendar je ta roman globoko koroški. Prostori so opisani tako natančno, da so tudi brez imen prepoznavni za vsakega poznavalca. Zgodovinske in jezikovne travme so tako značilne, da bi jih v takšni obliki težko umestili v kak drug geografski prostor. Vendar sem prepričana, da bi roman zlahka našel bralce tudi v drugih svetovih, saj v sodobnem življenju prav vsi kdaj pa kdaj izgubljammo sami sebe, se predajamo površnosti, pozabljamo svoje korenine in izgubljammo občutek za življenje, potem pa mukoma iščemo pot k smislu.

Za Blajsovega romanesknega protagonista je pot k samemu sebi neločljivo povezana z materinščino. Avtor sam materinščine ni pozabil. Nasprotno: pokazal je zavirljivo raven obvladovanja slovenščine, kakršna je vedno bolj redka na Koroškem. Ob branju sem se pogosto spomnila avtorjevih zavzetih analiz Lipuševega jezika v študentskih letih in videla, da so obrodile bogat plod: izostrile so njegov občutek za jezik, mu postavile visoko normo in po mnogih letih privedle do tega, da je izoblikoval svoj lastni stil, ustrezen lastnim vsebinam.

Samo še kratka želja: upam, da Blajsov romaneskni prvenec ne bo ostal edinec.

tev zbornika pod naslovom »Worte. Ränder. Übergänge«, ki je izšel v založbi Ritter v Celovcu, izdajatelja pa sta Klaus Amann in Fabjan Hafner. Osnova zbornika je bil simpozij Robert-Musil-Instituta ob njegovi šestdesetletnici pred nekaj leti. V knjigi je objavljen govor pisatelja in prevajalca Januševih poezij Petra Handkeja ob podelitvi Petrarcove nagrade leta 1984, prispevek umetnostnega zgodovinarja in kritika Marka Košana, prispevek prevajalca in jezikoslovca Erika Prunča, Fabjana Hafnerja in drugih. Nadalje so v zborniku predstavljene izjave in glasovi Januševih vrstnikov in prijateljev. Zbornik zaokrožita dva razgovora z umetnikom, enega je vodila kulturna urednica Uschi Loigge, drugega pa germanist in vodja Musilovega instituta celovške univerze Klaus Amann. 272 strani obsežna knjiga izčrpno informira o Januševem slikarstvu in poeziji, jeziku in podobi, prepričanju in ideji. Knjiga je broširana in stane 18,90 evrov.

Razstava pa je odprta do 23. junija, od četrтка do nedelje, od 15. do 18. ure ali po telefonskem dogovoru.

M. Š.

KULTURNI DOM V PLIBERKU

Koncert v čast Milki Hartmanovi

Zbor Mlada Podjuna, vodi ga Katja Mandl

» Tam, kjer Peca sence riše« je verz pesmi Milke Hartmanove, pesnice z libuškega puela. Pred stotimi leti, na pustni torek, ji je pri Ortmanu v Libučah stekla zibel, in pred petimi leti je, prav tako v rodnih Libučah, spokojno odšla na drugi svet.

Vmes pa je kot koroška Slovenka šla pot, polno odrekanja, veselja, bridkosti, upornosti, žeje po izobrazbi in šoli v materinem jeziku, polno hrepenja po enakopravnosti slovenske besede, po svobodi in dejanski osvoboditvi, v strahu za preživetje ter v pregnanstvu takrat, ko se je nad koroške

Slovence zgrnila mora nacističnega trinoštva.

V nedeljo, 26. maja 2002, zvečer je bil v pliberškem Kulturnem domu pevsko-bralni večer v spomin Milki Hartmanovi. Prireditelj je bil Mešani pevski zbor »Podjuna«, skupaj z njim pa so spored oblikovali še Mlada Podjuna ter pevsko-instrumentalna skupina »Korenika« iz Šmihela. Sonja Wakounig-Kert pa je brala odlomke iz spominov mag. Eve Verhnjak-Pikalo na teto Milko.

V njih je prikazan lik hudomušne, svojeglave, globokoverne in svobodno razmišljajoče

žene, ki ceni družbo v krogu svojih in jim skuša čim bolj utrditi slovensko zavest. Eva Verhnjak-Pikalo je spomine sprva napisala bolj za lastno, domačo uporabo, a na večeru v Pliberku pa se je pokazalo, da bi si zaslužili, če bi jih poznali tudi tam, kamor senca Pece ne seže.

Peca je bila Milki zelo pri srcu, kajti v njej je gore prebiva njen srčni in bajeslovni junak in up svobode, kralj Matjaž.

Prireditelj »Tam, kjer Peca sence riše« je bila kljub bogatemu obisku in precejšnemu številu sodelujočih zelo intimna. Med obiskovalci so bili pliberški župan Raimund Grilc, deželni predsednik EL Andrej Wakounig, tajnik KKZ Nužej Tolmajer in vodja manjšinskega biroja Vladimir Smrtnik. Večer je sodil v letošnji niz prireditelj, seminarjev in simpozijev o Milki Hartmanovi.

V soboto, 8. junija zvečer, pa bo v KD v Pliberku osrednja proslava ob 100-letnici rojstva Milke Hartmanove. Geslo bo »Beseda materina, ti tisočletni slavni spev«. Sodelovali bodo igralci in pevci pliberških in okolišnjih društev, scenarij in režijo je prevzela vnukinja pesnice Eva Verhnjak-Pikalo. *Franc Wakounig*

RAZSTAVA KARLA VOUKA
V PLIBERKU

»Narava« v pušči bivše pivovarne

Pri Štihu, kjer so desetletja varili odlično pliberško grajsko pivo, dokler nista bilančna giljotina in tržna požrešnost uničili osvežujočo pijačo izpod Pece in desetine delovnih mest, se zdaj vse bolj razprostira pušča. Če je lepa ali grda, privlačna ali skurna, še ni povsem odločeno. Vse je še nekako na tehtnici med estetiko in javnim pohujšanjem. Vsekakor pa je ta bivši produkcijski prostor v vsej svoji devastiranosti zanimiv

razstavni prostor. To je med prvimi spoznal pliberški domačin in likovnik Brandl, ki že nekaj let prireja redne likovne razstave v teh bivših obratnih halah. Tako jim je vrnil vsaj kanček nekdanje žive ustvarjalnosti, katere izraz je bilo prav gotovo varjenje kakovostnega piva.

Minulo soboto, 25. maja 2002, se je tej ustvarjalnosti pridružila še narava.

Pod tem artificialnim geslom je bila namreč popoldne tega dne odprta likovna razstava Karla Vouka.

Njegove, na najosnovnejše črte zreducirane podobe in prispodobe fragilnosti se z razpadajočo in podirajočo orjaškostjo nekdanje pivovarne ter z barvnim sozvočjem zidovja in platen zlivajo v skorajda melanho-

Vouk in slike nad nekdanjim kotlom

ŠENTPETER

»Kričali ste, ko so drugi molčali«

Prizor z odrske predstave »Bela vrtnica«

Foto: Stukelj

Šolsko leto se počasi nagiba h koncu. Na vseh gimnazijah in višjih šolah potekajo zrelostni izpiti in sklepne prireditve, ki predstavljajo nekak višek šolskega leta. Višja šola za gospodarske poklice (VŠGP) na čelu z zavzetim ravnateljem Stefanom Schellandrom in učiteljskim osebjem že nekaj let ob koncu šolskega leta predstavlja rezultate raznih projektov.

V tem šolskem letu so v okviru »Science week Austria« izvedli štiri projekte in sicer: »Človek za masko« (1. letnik, vodi Katja Writzl), »Strategije izključevanja in načrtno uničevanje manjšin v totalitarnih državah« (4. in 5. letnik pod vodstvom Johanna Pogelschka), »Duševno počutje ljudi, ki so bili izseljeni« (4. letnik, Natasha Partl) in odrska dejav-

nost »Bela vrtnica« pod okriljem Marjana Stickra.

Uvodne besede na sklepni prireditvi je spregovoril ravnatelj Stefan Schellander in opozoril na pomen šolskih projektov in prekomejnega sodelovanja s šolami v Sloveniji in Italiji (Comenius projekt »Šole brez meja«).

V središču večera pa je bila odrska predstava »Bela vrtnica«, ki je spominjala na upor proti totalitarnemu nacifašističnemu sistemu, izseljevanju pred šestdesetimi leti in usodo vseh, ki so trpeli v tem obdobju.

»Bela vrtnica« je bilo tajno ime uporniškega gibanja v Münchnu med dobo nemškega fašizma, sestavljali pa so ga predvsem mladi študenti. Leta 1943 sta bila brat in sestra Hans in Sophie Scholl aretirana in

postavljena pred sodišče, nato pa usmrčena.

Dijaki in dijakinje so v različnih scenah, obogatenih z arhivskimi posnetki, dialogi, glasbo, petjem in plesom približali številni publiki v na novo adaptirani Ražunovi kletni dvorani krutost uničevalnega sistema, ki ni poznal prav nobene milosti

ROCKOVSKI KONCERT
V KUMSTU

Bališ v družbi glasbenih prijateljev

Ko je lani, ali pa je bilo to že predlanskim (zdaj pa vidite, kako čas beži) prišlo vabilo na koncert skupine »BALIŠ«, nihče ni vedel, kdo in kaj se za to besedo skriva. A v najkrajšem času je bilo vse jasno: BALIŠ je bala, pač dota, ki jo nvesta dobi, za BALIŠem pa se skriva pet mladih in srednjemladih Slovencev iz žitajske okolice. In ta skupina se je s srcem in dušo predala rockovski glasbi. Njeni koncerti so pravo doživetje, kar sem videl na lastne oči v soboto, 18. maja 2002 zvečer v žitajskem kulturnem domu Kumst.

Po utečeni kulturniški in civilizacijski navadi, da so veselje in doživetja v krogu prijate-

napram tistim, ki so se pogumno upirali nečlovečnosti tega režima. Režijo je opravil Marjan Šticker, petje Sonja Koschier, sceno Tone Boschitz in Katja Writzl, glasbo pa Tonč Feinig. Sklepne prireditve so se udeležili tudi nekateri častni gostje, med njimi konzul RS Boris Jelovšek, podžupan Gerhard Mikula, nadzornik Teodor Domej, tajnika centralnih kulturnih organizacij, Janko Malle in Nužej Tolmajer, Stanko Adlassnig in drugi. *M. Š.*

Tržaška žnifarska družina v Kumstu

ljev neprimerno bolj pristna in globoka, je Kumst na svoj koncert povabil še dve skupini: iz Velikovca je prišel bend Sound of colours z odlično pevko, iz Trsta pa slovenska skupina Sniffeson Family. Velikovčane ni bilo težko najti, saj so kar okoli vogala doma, v soseščini pa

lično simfonijo naravnega zakona o minljivosti in porajanju novega, drugačnega. Vouk je svoja dela zavestno namestil prav tam, kjer pozoren opazovalec ne more mimo soočanja s preteklostjo bivše pivovarne. S prstom umetnika kaže na rane, ki v zvezi z ukinitvijo pivovarne pri Štihu še dolgo niso zacelile. Gledano s te plati dobiva razstava, ki nedvomno sodi med Voukove velike projekte, dodatno razsežnost kritičnega in prepotrebne soočanja z občutljivostjo in ranljivostjo kraja in ljudi. Kajti za usodo pivovarne pri Štihu se zakriva veliko posameznih osebnih usod. Menda, tako se govori, je prav njihova manjšinska zaznamovanost odigrala pomembno vlogo pri odločitvi za konec pivovarne.

Razstavi na pot je pliberški župan Raimund Grilc v obeh deželnih jezikih namenil prisrčne in dobrohotne besede in obljubil, da bo občina kupila eno od razstavljenih del. Štefan Thaler, absolvent kraljevega konzervatorija na Nizozemskem, pa je razstavi in predstavljenim delom nadel glasbeno kopreno, spleteno iz strun berde. *Franc Wakounig*

tudi vsakdo vsakogar pozna. Bolj zamotano je to bilo s Tržačani. A ker rock ne pozna meja, so se Bališ in tržaški žnifarji lani spoznali na rockovskem koncertu nekje na Krasu. Fantje so si bili takoj simpatični in zdaj že skupno nastopajo.

Koncert je bil dober. Od bližje in daleč je prišlo občinstvo in uživalo ob rockovskih skladbah imenovanih skupin.

PRIREDITVE

PETEK, 31. 5.

- DOBRLA VAS, farna cerkev – KKZ, SPD Srce
19.30 Koncert. Nastopa vokalni ansambel Voskresenije iz St. Petersburga; vodi: Jurij Maruk
DUNAJ, klub SŠŠ, Mondscheing. 11
20.00 Club Karate – branje; nast. Lukas Tagwerker, Hosea Ratschiller

SOBOTA, 1. 6.

- LOBNIK, ŽEL. KAPLA, Longo mai
16.00 Žur na kmetiji in dan odprtih vrat
DOBRLA VAS
16.00 Blagoslovitev farne cerkve s škofom dr. Alojzjem Schwarz
TINJE, v domu Sodalitas
20.00 Odprtje razstave »Lepota Koroške – kozolci in znamenja«; razstavlja Peter Pokorn iz Škofje Loke

NEDELJA, 2. 6.

- ŠMIHEL – KPD Šmihel
14.00 Etnobotanični sprehod pod Peco. Vodi ravnatelj Karel Samonig
SELE, farni dom – KPD Planina
14.30 Slavnostna prireditve ob 100-letnici društvenega kulturnega delovanja v Selah
BOŽJI GROB, romarska cerkev – KKZ, KP Pliberk
19.30 Koncert. Nastopa vokalni ansambel Voskresenije iz St. Petersburga; vodi: Jurij Maruk
LOBNIK, ŽELEZNA KAPLA, na Stoparjevem skednju – Longo mai
20.30 Predvajanje filma »Vengó«

TOREK, 4. 6.

- ŠKOFIČE, društvena soba – Društvo Glasbena šola
19.00 Nastop učencev Glasbene šole – oddelek Škofiče
ŠENTJANŽ, k & k
20.00 Podijska diskusija – Dvojezični krajevni napisi »Prozentzahl-debatte oder genereller Rechtsanspruch im autochthonen Siedlungsgebiet«.

SREDA, 5. 6.

- CELOVEC, Mohrojeva, Tischlerjeva dvorana – Društvo Glasbena šola
19.00 Klavirski večer
DUNAJ, klub SŠŠ, Mondscheing. 11
20.00 Predstavitve filma »Andri 1924-1944« Andrine Mračnikar in predavanje dr. Valentina Sime »Partizanstvo med koroškimi Slovenci«

ČETRTEK, 6. 6.

- BOROVLJE, pri Čingelcu na Trati – Društvo Glasbena šola
18.00 Nastop učencev Glasbene šole – oddelek Borovlje
DUNAJ, Slovenski kulturni center, Albertg. 48 (Korotan)
19.30 Odprtje razstave del Bojana Kova
GRADEC, v KSŠŠ, Mondscheing. 9
20.00 Razstava »Slovenska enajsterica«, nato bife
TINJE, v domu Sodalitas
19.30 Podijska diskusija »Die Regelung der zweisprachigen Topographie bei unseren Nachbarn«; diskutirajo mag. Rudi Vouk, Roberto Batelli, dr. Damijan Trpin, dr. Karl Zeller, mag. Zlatka Gieler

PETEK, 7. 6.

- PLIBERK, kulturni dom in glavna šola
09.00 »SCIENCEWEEK«. Življenje, narava, kultura, izobrazba ... iz doline pod Peco
CELOVEC, v avli ZG in ZRG za Slovence
19.30 Akademija pod geslom »45-letnica Slovenske gimnazije« in »100-letnica rojstva dr. Joška Tischlerja«

SOBOTA, 8. 6.

- BELJAK, kolodvor
09.00 »Prihod-Anbahnung-Partenza«. Celodnevni »pohodniški Roadmovie« z vlakom v dvanajstih prizorih med Beljakom in Trbižem – prijave do 5. junija na telefonsko številko: 0463-2700-9712
LJUBELJ, za avstrijskim carinskim poslopjem – Mauthausen Komitee Kärnten/Koroška
09.00 Slavnostna prireditve v spomin na KZ Ljubelj sever. Slavnostni nagovor: Gottfried Wagner, Post-Holocaust-Dialog-Gruppe – pisatelj in režiser
PLIBERK, kulturni dom
20.00 Osrednja proslava ob 100-letnici Milke Hartmann »Beseda materina, ti tisočletni slavni spev«. Sodelujejo: igralci in društva iz Pliberka in okolice; scenarij in režija: mag. Eva-Marija Verhnjak-Pikalo
DOBRLA VAS, kulturni dom – SPD Srce
20.00 Vigredni koncert. Sodelujejo: MePZ in otroški zbor Srce, MePZ Peca, MoPZ France Marolt iz Malečnika

NEDELJA, 9. 6.

- SVEČE, v stari šoli – SPD Kočna
19.00 Občni zbor
ŠMIHEL, farna cerkev – KPD Šmihel
20.00 Koncert duhovne glasbe iz renesanse »In Gottes Händen alls steht zu enden«. Nastopa Ensemble Hortus Musicus

TOREK, 11. 6.

- ŠENTJANŽ, na vasi
10.00 »SCIENCEWEEK«. Znanost iz Avstrije, Slovenije in Italije – mednarodno mladinsko srečanje
DOBRLA VAS, kulturni dom – Društvo Glasbena šola
19.00 Večer komornih skupin in 1. del letnega koncerta

SREDA, 12. 6.

- PODEN, panoramska steza
09.00 »SCIENCEWEEK«. Znanost, svet pestrih cvetic in živali
CELOVEC, Mladinski dom – Slov. študijska knjižnica, Mladinski dom
18.00 Zaključek bralne značke 2001/02
DUNAJ, klub SŠŠ, Mondscheing. 11
20.00 Fotorazstava »Kitsch«, fotoreferat TU

PETEK, 14. 6.

- GLOBASNICA; ljudska šola
10.00 »SCIENCEWEEK«. Življenje, narava, kultura, izobrazba ... iz doline pod Peco
TINJE, v domu Sodalitas
19.30 Odprtje razstave »Ptice – sanje mojega življenja«; umetnik Toni Blatnik-Blaton iz Žalca
OBIRSKO, pri Kovaču – SPD Valentin Polanšek in SPD Zarja
20.00 Koncert ob 60. obletnici izseljevanja koroških Slovencev. Sodelujejo: MePZ SPD Radiše, MoPZ SPD Valentin Polanšek, MePZ SPD Zarja
VOGRČE, pred župniščem – KKD Vogrče in okolica, KKZ
21.00 Premiera gled. predstave »Divji lovec«. Režija Franci Končan

SOBOTA, 15. 6.

- ŠENTJAKOB, farna dvorana – SPD Rož in SPZ
18.00 Premiera otroške gledališke predstave »Salonexpon«. Nastopa otroška igralska skupina SPD Rož; režija Alenka Hain

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

PE 31. 5. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 1. 6. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 2. 6. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 3. 6. ■ 18.00 Kratek stik

TO 4. 6. ■ 18.10 Otroški spored

SR 5. 6. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 2. 6. ■ 13.30 ORF 2 • Predvidoma z naslednjimi prispevki: »Tu v planinah smo doma ...«: Pevsko društvo Planina v Selah obhaja visoki jubilej • Tekma koscev: Pomerili so se najboljši kosci v Globasnici • Po sledovih umetnika Valentina Omara na Krasu • Z naravnim bogastvom zadovoljiti potrebe trga: »Suha roba« in lončarski izdelki imajo v Ribnici 500-letno tradicijo • SAK: BREŽE - Zadnja tekma sezone na domačih tleh za vodečega na lestvici.

PO 3. 6. ■ 5.00 ORF 2 15.55 TV SLO1 (Pon.)

RADIO DVA – 105,5

DNEVNI SPORED OD PONEDELJKA DO PETKA:

6.00 Dobro jutro 9.00 Sol in poper 12.07 Žurnal, nato glasba 3 krat 3 13.00 Klub Radio dva 15.00 Lepa ura 17.17 Žurnal 17.30 Naša pesem

SO ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Otroški vrtiljak 9.00 Sobotno dopoldne 12.00 Glasbena 3 krat 3 13.00 Evropa v enem tednu 13.23 Glasba 14.00 Slovenske popevke 15.00 Farant

NE ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Zajtrk s profilom 10.00 Zimzelene melodije 10.30 Svetopisemske zgodbe 11.00 Iz zlate dvorane 12.00 Glasbena 3 krat 3 13.00 Radio dva v zrcalu 15.30 Narodnozabavna in zborovska glasba 16.00 Vikend

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 31. 5. ■ 19.00 Zrcalo kulture Lezbična literatura: Suzana Tratnik (pon. 1. 6., 1.00) 20.06 Proud to be loud 23.00 Rdeči Boogie glasbeni magazin s koncertnimi termini in drugimi glasbenimi poročili

SO 1. 6. ■ 19.00 Special Pustolovščina vzgoje: sramežljivost, odkritost, poštenost. Univ. prof. dr. Josef Klingler v pogovoru z Lojzeto Wieserjem (pon. 2. 6., 1.00) 20.06 Yugo-Rock Tri ure polne zabave in jugoslovanske glasbe

NE 2. 6. ■ 19.00 Music for the Masses Nove zgoščenke, glasbene novice, predstavitev skupin, recenzije filmov. 22.00 For those about to Rock Vse to, kar drugi nikoli ne bi vrteli 24.00 Izven zakona (pon.)

PO 3. 6. ■ 18.00 Zdrava ura Tokrat: dr. Franz Inzko 21.00 Take the Jazz-Train Edina oddaja o jazzu na Koroškem 24.00 Forum Pregon koroških Slovencev: Predavata zgodovinarja Valentin Sime in Brigitte Entner

TO 4. 6. ■ 19.00 V pogovoru Slovenski novinar Miro Petek (pon. 5. 6., 1.00) 20.06 Kakoi Oddaja z anime-songi, japonskim popom in visualnim rockom 23.00 Vešča Glasba vseh stilističnih in zemljepisnih smeri

SR 5. 6. ■ 19.00 Literarna kavarna Andrej Kokot: Koroški rožni venec (pon. 6. 6., 1.00) 20.06 Voz Latina Glasba in informacije iz Latinske Amerike 22.30 Mad Force Da Hip Hop Radio Show

ČE 6. 6. ■ 19.00 Po Koroškem Posvetovalnica za ženska vprašanja v Beljaku (pon. 7. 6., 1.00) 20.06 Yesterday & Today Glasbena oddaja o najvažnejših dogodkih 60ih, 70ih, 80ih in 90ih let. 21.00 Freak Show oddaja, ki podaja posebna znanja o računalnikih in internetu

SLOVENSKI VESTNIK čestita

PRAZNUJEJO! Sepi Jenič iz Doba – 40. rojstni dan; Jozi Drobesh in Ana Santič iz Kamna – rojstni dan; Matilda Goertz iz Strašne vasi – rojstni dan; Beno Steiner s Pustrice – rojstni dan; Anton Male s Srednjega Kota v Selah – rojstni dan; Stanko Kraut iz Šmihela – rojstni dan; Marija Kumer z Brega pri Dobu – rojstni dan; Valentin Srienc iz Večne vasi – rojstni dan; Ivanka Picej iz Šmihela – rojstni dan; Gretka Knelwolf iz Podkrajca – rojstni dan; Marija Hütter z Bistrice – rojstni dan; Marija Roschman iz Senčnega kraja – rojstni dan; Alojzij Krištof iz Vidre vasi – rojstni dan; Angela Čik iz Libuč – rojstni dan; Elči Szabo iz Železne Kaple – roj-

stni dan; Hanzi Kučnik iz Dolnje vasi pri Šmarjeti – 53. rojstni dan; Mira Artač iz Galicije – rojstni dan; Mici Mak s Šajde – rojstni dan; Nuži Dovjak z Borovnice v Selah – rojstni dan; Mici Lesjak iz Bilčovsa – 70. rojstni dan; Feliks Wieser st. iz Slovenjega Plajberka – 80. rojstni dan; Kati Piček iz Semislavč – rojstni dan; Stanko Vrečar iz Kotmare vasi – rojstni dan; Rozi Keuschnig iz Šentpetra – rojstni dan; Anica in Avgust Janesch iz Apač – obletnico skupnega življenja; Slavko Sticker iz Loč – rojstni dan; Ivana Weiss iz Stranj – rojstni dan; Nada Malle iz Holbič – rojstni dan; Vinko Kušej z Blata pri Pliberku – rojstni dan.

Za posredovanje imen slavljencev in slavljencev se zahvalujemo predvsem slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71
e-mail: sonja.wakounig@slo.at

UREDNIKA

Sonja Wakounig ..... (-50)
Tajništvo ..... Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)
Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

INFO-VEČERA KLUBA PRIJATELJEV LOVA

Srnjad in divji prašiči so dragocena divjad

Na letošnjem občnem zboru je Klub prijateljev lova sklenil, da okrepi informacijsko in strokovno izobraževalno ponudbo za svoje člane in drugo zainteresirano občinstvo. Dve predavanji potrjujeta, da sklep odbora ni naletel na gluha ušesa, ampak ga po posameznih krajih že aktivno izvršujejo.

V petek, 26. aprila 2002, je Bruno Haspeler v Selah predaval o srnjadi. Okoli 40 lovcev in kmetov je sledilo predavanju priznanega strokovnjaka za srnjad, ki je povedal veliko zanimivega o življenjskem prostoru in prehranjevalnih navadah te plašne divjadi in o gospodarjenju z njo. Predvsem pa je navzoče zanimalo, kako preprečiti škode, ki jih na gozdnih nasadih naredi srnjad. Predavanje v Selah je organiziral podpredsednik Kluba prijateljev lova in vodja občinskega gojitvenega krožka Toni Olip.

Predavatelj Blaž Krže

V četrtek, 9. maja 2002 pa je v KD Pliberk predaval dipl. inž. Blaž Krže o divjih prašičih. Predavatelj ni le visok funkcionar Slovenske lovske zveze, ampak tudi podpredsednik evropske lovske zveze FACE. Na povabilo Kluba prijateljev lova in njegovega predsednika Frica Kumra je torej v Pliberku predaval eden največjih lovskih kalibrov Evrope in mednarodno priznan strokovnjak za divje prašiče.

Avtohtona divjad

Krže je na kratko orisal zgodovino divjega prašiča, ki je na Slovenskem avtohtona divjad, a je po ukazu Marije Terezije v 18. stoletju docela izginil. V svojo prvobitno okolje se je divji prašič, na Koroškem bolj znan pod pojmom »divja svinja«, vrnil leta 1918. Danes ta divjad ni več ogrožena, pač pa, če z njo ne znamo gospodariti, lahko kaj hitro postane velik problem za lovce in za kmetijstvo.

Divji prašič je prednik naše domače svinje. Vedeti je treba, da je nedvomno ena najbolj inteligentnih živali, ki po najnovjših preiskavah zna analizirati in kombinirati razne pojave, na primer vonjave, in na njihovi osnovi sklepati na dogajanje v njegovi okolici. Divji prašič je prav zaradi svoje inteligence in telesne konstitucije neverjet-

no prilagodljiv na okolje, njegova ekološka valenca je fenomenalna. Nemški strokovni izraz za to je »Kulturfolge«. Divji prašič ima visoko razvit spomin, izjemen vonj in sluh, vid pa je slabši. Letni prirastek pri divjih prašičih je največji pri vsej parkljusti divjadi, saj znaša med 150-200 % na pomladansko številčnost. Paritev med septembrom in novembrom poteka po določenem ritualu. Svinja nosi 3 mesece in tri tedne. Zadnja leta je opazna prezgodnja spolna zrelost. Pojav je nezaželjen, je pa gotovo posledica spremenjenih vremenskih razmer in boljše ponudbe hrane.

Čredna žival

Divji prašič je čredna vrsta, ki živi v trdnih in urejenih socialnih odnosih. Na čelu krdela je vodilna svinja, ki je nikoli ne smemo ustreliti. Če pade ona, se podre celotna socialna struktura krdela. Posledice tako neodgovornega in lovsko neetičnega dejanja so med drugim povišane škode.

Divji prašič je vsejed z zelo visoko potrebo po gibanju. To, in pa pregovorna inteligenca, ga delajo tako zanimivega, hkrati pa nepreračunljivega. Hrano si išče z ritjem po zemlji, ne zamečuje pa tudi mesne hrane kot so to miši, ptičja legla ali pa mrhovina. To je v gozdu zaželje-

no, ker uničuje podjedce (ogrci majskega hrošča) in lubadarja, miši in druge škodljivce.

Kar pa je dobro za gozd, pa ima katastrofalne posledice za kmetijsko-obdelovalne površine.

Zato danes pozitivnost divjega prašiča merimo po tem, v koliko je mogoče preprečiti škode, ki jih napravi v kmetijstvu.

Gojenje divjega prašiča

Krže je poudaril, da je prav zaradi kulturne pokrajine, vse večjega poseganja človeka v naravo ter okrnjenih naravnih okoliščin treba divjega prašiča načrtno krmiti. Krmljenje ima namreč funkcijo in namen preprečevanja škod ter lažjega izvajanja načrtnega odstrela. Poznamo dve vrsti krmljenja: preprečevalno (za preprečevanje škod) in privabljalo (za odstrel, ki je del gojitvenega načrta).

Škodna problematika je največja v mesecih setve in žetve, rasti in zorenja. Zato je treba prav v teh mesecih divjega prašiča načrtno krmiti, krmišča pa naj so daleč stran od obdelovalnih površin. Pozimi divjega prašiča ne krmimo.

Na kmetijskih površinah škodo od divjega prašiča najbolj učinkovito preprečujemo z električnim plotom, ki naj ima vsaj 3000-4000 voltov napetosti. Drugi pripomočki kot ropot, lučni efekti, cunje ali vonjave so se izkazali za neučinkovite.

Krže je poudaril, da pri umnem in načrtnem gospodarjenju divji prašič izgubi vlogo škodljivca in postane dragocena in zanimiva gojitvena divjad. Ta pozitiven efekt pa je možno doseči le, če lovišča sodelujejo, če se odločijo za solidarnostno politiko. To pa seveda pomeni, da se morajo lovci izobraževati, da si morajo širiti horizont, ki mora presežati meje lastnega lovišča in revirja.

Gojitvena skupnost

Izvajanja Blaža Kržeta so pri navzočih lovcih iz Podjune, Roža ter Koroške regije onstran meje naletela na veliko zanimanje in odobravanje. Iz diskusijskih prispevkov navzočih lovcev se je izluščil predlog, da bi lovišča med Komljem, Peco in Topico, kjer je zadnja leta divji prašič zelo pogost in so uplenili že kar nekaj lepih merjascev, uskladila odnos do divjega prašiča in bi morda ustanovila gojitveno skupnost s skupno blagajno za škode. Predvsem pa je važno soglasje in sodelovanje med kmetom in lovcom.

Franc Wakounig

SLOVENJI PLAJBBERK

Feliks Wieser praznuje 80-letnico

Feliks Wieser, p. d. Šošl, je pred nekaj dnevi v krogu svoje družine praznoval svoj 80. rojstni dan. Rodil se je 25. maja 1922 v Slovenjem Plajberku kot kmečki sin v družini s sedmimi otroki.

Leta 1941 je moral obleči nemško uniformo, leta 1944 pa se je pridružil partizanom, predvsem tudi zato, ker je tedanja oblast odvzela njegovemu očetu vse, kar je imel – celo kmetijo, vso zemljo, stanovanjsko hišo in živino, vse so zaplenili in celo družino že leta 1942 spravili v izseljenstvo. Za svoj prispevek k osvoboditvi izpod nacističnega jarma je Feliks prejel odlikovanja Jugoslavije, Avstrije in Slovenije.

Po vojni se je vključil v narodnopolitično delo koroških Slovencev. 20 let je bil slovenski občinski odbornik v Slovenjem Plajberku in 12 let v občini Borovlje. Feliks je bil dolga leta v upravnem odboru Zveze slovenskih orga-

nizacij, v upravnem odboru Zveze koroških partizanov, deloval je v Slovenskem prosvetnem društvu Borovlje in bil odbornik v okrajni Kmečki zvezi. V vseh organizacijah je deloval vsa leta predvsem za pravice svoje narodne skupnosti. V Slovenjem Plajberku je bil dolgo časa tudi sedež Hranilnice in posojilnice Podljubelj, ki je vedno dobro poslovala. Feliks Wieser je bil dolga leta njen predsednik in poslovođa. Njegova zasluga je, da ima ljudska šola v Slovenjem Plajberku dvojezični napis in da stoji na Šošl-novem zemljišču spomenik žrtvam fašizma.

Poleg tega je Feliks s svojo marljivo ženo Antonijo vse življenje skrbno gospodaril, z veliko ljubeznijo obdeloval svojo domačo zemljo ter zgledno skrbel za družino.

Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika, katerega zvest bralec je Feliks vedno bil!

KOTMARA VAS

Ne izbira, le pobira

V torek, dne 14. 5., smo na kotmirškem pokopališču rajno Scatinjo – Ivanka Waldhauer položili k zadnjemu počitku.

Rodila se je, mi pravimo, v Rutah, pri p. d. Pamžu. Mož jo je spoznal pred več kot petdesetimi leti pri p. d. Špicarju, ko smo bili mi Kotmirčani »kolienem vmivat«. Upam, da vsi starejši ljudje še vedo, kaj pomeni kolienem vmivat, namreč cavmar pri ohceti. Več kot 50 let je po-

tem pri Scatu v Trabesinjah z možem Lojzijem havžvava. Njena pridnost in potrpežljivost se pa vidi na posestvu.

Pred leti je zbolela na bolezn, za katero ni bilo več pomoči. Ob slovesu so rajni ob mrtvašnici in odprtem grobu zapeli pevci SPD Gorjanci.

Rajna naj mirno spi, žalujemo pa naše iskreno sožalje.

K. L.

Pismo bralca

Pri dobrem zdravju

Te dni prihajajo v koroška gospodinjstva obrazci koroške zdravstvene zavarovalnice Kärntner Gebietskrankenkasse za »zdravstveni čip«. Morda ne bo napačno bralke in bralce na to

opozoriti, da pokažejo koroški »vz-gledni« manjšinski politiki zobe in dopolnijo obrazce s slovenskimi poimenovanji, kjer je le mogoče.

Čim več jih bo, tem bolje in GKK bo vedel, da smo koroški Slovenci še pri dobrem zdravju in vitalni. Po mojem so take vzpodbujevalne in bodrilne injekcije pomembnejše kot pogajanja s KHD-jem.

Adrian Kert,

9150 Pliberk, Nonča vas 72

KOROŠKA LIGA

V petek bo po tekmi mojstrsko slavje

SAK se po enem letu spet poln upanja in z veseljem vrača v regionalno ligo sredina. Oborniki in odgovorni kluba so zastavljen cilj dosegli, priprave na novo sezono pa so že v polnem teku.

Pretekli petek so varovanci trenerja Jagodiča v puškarskem mestu Borovlje proti tamkajšnjemu ATUSU slavili tesno, vendar zaslužno zmago z 2:1 in si tako zagotovili naslov prvaka. SAK je od vsega začetka močno oblegel nasprotnikov gol in v 15. minuti je Thomas Weissenberger imel veliko priložnost za zadetek, vendar je obrambnemu igralcu še uspelo na liniji odbiti žogo. V 28. minuti je Stanko Tot po lepem predlošku s silovitim strelom z roba kazenskega prostora poslal žogo neubranljivo v mrežo – 1:0. Po odmoru je bil sicer SAK boljši, vendar je po prekršku sodnik Borovljanom prisodil upravičeno enajstmetrovko in Borovljani so izenačili na 1:1. Atletiki so se naprej

trdno borili in si priigrali tudi nekaj priložnosti, katere pa niso znali izkoristiti. Šele v zadnji minuti podaljška je uspelo po kotnem strelu mlademu napadalcu Dominiku Maleju iz kratke daljave dati zmagoviti gol.

Dominik Malej je v zadnji minuti še dal zmagoviti gol. Foto: Štukelj

Načrti

Klub je že odločil, da bo tudi v prihodnji sezoni treniral ekipo izkušeni in uspešni trener Lojze Jagodič. Dolgoletni igralec Dany Roy bo zapustil klub in se spet vrnil v Trg. Kdo bo še zapustil klub, pa bo odločeno v prihodnjih tednih oziroma že na klubski klavzuri, ki je bila preteklo sredo.

SAK hoče pridobiti izkušenega obrambnega igralca Geralda Bacherja, ki igra pri Bad Bleibergu, nadalje še sredinskega igralca, 21-letnega Juergena Schauba od Landskrona.

Vsi na zadnjo tekmo

Danes, v petek, je na sporedu zadnja tekma na domačih tleh (pričetek ob 18. uri) proti zadnjemu na lestvici, moštvo iz Brež, in jasno je, da se hoče ekipa posloviti z zmago od koroške lige. Po tekmi vabi klubsko vodstvo vse zveste navijače in pristaše SAK na mojstrsko slavje v VIP šotor, kjer bo poskrbljeno za brezplačno pijačo in jedajo. M. Š.

17. SVETOVNO PRVENSTVO

Žoga bo kraljevala en mesec

32 držav iz vseh kontinentov se bo od 31. maja do 30. junija, v osmih skupinah po štiri moštva, potegovalo za naslov svetovnega prvaka v nogometu.

Žal se Avstrija ni kvalificirala za nastop na letošnjem svetovnem prvenstvu. Tem bolj razveseljivo pa je, da se je naša sosedna država Slovenija, ki predstavlja v koncertu velikih nogometnih dežel le palčka, kvalificirala na zaključno tekmo. Slovenija bo v skupini B tekmovala s Španijo, Paragvajem in Južno Afriko.

Možnosti, da se uvrsti v drugi krog tekmovanja so vsekakor dane in bi pomenilo za športno javnost veliko presenečenje.

Veliki favorit za naslov prvaka pa je prvak iz leta 1998 Francija z zvezdnikom Zinedinom Zidaneom na čelu. Drugi favoriti so še Brazilija, Argentina, Italija, Anglija, ki so zelo izkušene na dolgotrajnih turnirjih.

Otvoritvena tekma bo 31. maja ob 13.30 (v živo na ORF I) med Francijo in Senegalom.

V Južni Koreji in na Japonskem se staro in mlado veseli športnih viškov letošnjega prvenstva (skupno bo 64 srečanj).

Za ljubitelje nogometa se obetajo napete tekme, televizijski prenosi pa bodo pri nas zaradi časovne razlike čez dan.

M. Š.

PODLIGA ZAHOD

Samo še teoretične možnosti

Za enajsterico iz Borovlj se je vlak verjetno že odpeljal. V gosteh so nepričakovano podlegli ekipi iz Bač, ki zaseda le deseto mesto, z 1:3 in si sami pokopali vse upe na podvig v koroško ligo. Borovljani (43 točk) so dva kroga pred zaključkom štiri točke za prvim Fellachom (47).

1. RAZRED D

Šmihel je prvak

Smihelčani so s solidno predstavo premagali na domačih tleh Rikarj vas z 2:0 in si zagotovili naslov prvaka. Veselje po tekmi je bilo neizmerno, igralci in gledalci pa so uspeh zalili s sektom in dostojno praznovali podvig v podligo. Eitweg je nepričakovano premagal najožjega sotekmeca St. Leonhard z 1:0. Globasnica je visoko podlegla na tujem proti Šentpavlu z 2:5. Poraz je na domačih tleh

tudi doživela Železna Kapla z 0:3 proti Metlovi. Žitara vas je slavila proti Vovbram s 3:0.

PODLIGA VZHOD

Visok poraz

Bilčovs je doma podlegel ekipi ASV iz Trnje vasi kar z 1:4 in je z 29 točkami na osmem mestu lestvice. Vodeči Metnitztal (55 točk) je v gosteh premagal tesno Podkronos z 1:0. Klopinj je po dolgem spet zabeležil zmago z 1:0 proti Liebenfelsu in ima spet upanje, da se reši izpada. Grebinj je visoko premagal ogroženo Rudo s 6:1.

2. RAZRED E

Dvoboj za mojstrsko krono med Sinčo vasjo in Šentpetrom se nadaljuje (obe ekipi imata 54 točk). Ekipa Hermanna Lipuscha je v gosteh povozila Galicijo s 7:2, pravtako visoko je premagal Šentpeter Žvabek s 6:2. Djekše so doma podlegle Preiteneggu z 2:3, Selani so zaslužno premagali Dobro vas z 4:1.

KOLESARJENJE

»Paco« odlični šesti

Svojo najboljšo uvrstitev na tradicionalni dirki po Italiji je loški kolesar Peter Wrolich zabeležil na 12. etapi, ko je privozil kot šesti skozi cilj. Krožna dirka se nagiba h koncu, na sporedu pa so še težke dolomitske etape in vožnja na kronometer. Če bo imel »Paco« dobre noge, lahko še pričakujemo od njega presenečenje. Odlično je do sedaj vozil njegov timski kolega Georg Totchnig, ki ima dobre možnosti, da se uvrsti v skupino top ten. Zaradi dopinga so bili nekateri atleti predčasno izključeni iz tekmovanja. M. Š.

ODLIKOVANJE

Tajnik SŠZ in vnet šahist Ivan Lukan je prejel za svoje zasluge za koroški šahovski šport od Koroške šahovske zveze odlikovanje z zlatim častnim znakom. Ivan Lukan vodi že 20 let šahovsko sekcijo SŠZ in je član Koroške šahovske zveze. Iskreno mu čestita SV.

ŠPORTNI DAN

Nov rekord v teku

Rekorderja Matjaž Kelih in Jak Jakovljevič (z leve)

Foto: Štukelj

Pretekli petek je potekal na športnih napravah slovenske gimnazije in dvojezične trgovske akademije tradicionalni športni dan, katerega so se udeležili domala vsi dijaki in dijakinje. Pod strokovnim vodstvom telovadnih učiteljev in učiteljic so se dijaki in dijakinje pomerili v raznih športnih disciplinah - od teka na 60 metrov pa do bič odbojke. Izreden uspeh sta zabeležila dijaka Jak Jakovljevič in Matjaž Kelih na teku na 60 metrov, ki sta s časom 7:12 sekund postavila nov šolski rekord. M. Š.

Bič odbojka

Dvojica Mira Trampusch iz Doba (levo na sliki) in Kerstin Pichler iz Wolfsberga se intenzivno pripravljata na kvalifikacijska tekmovanja za evropsko prvenstvo in za tekmovanje World series, ki se

bo pričelo 5. junija v Madridu. Poleg tega se udeležujeta tekmovanj za avstrijsko prvenstvo. Že prihodnji konec tedna pa bosta nastopili pri mastersu na Dunaju.

Simpatični športnici bosta finančno sponzorirali Zveza Bank in Posojilnica-Bank Pliberk. M. Š.

ŠAHOVSKI OREH št. 201

Silvo Kovač

Polvin – Krejcik / Dunaj 1954

Aktivne črne figure preprečujejo beli dami in skakaču, da bi nevarneje ogrozila črnega kralja na robu šahovnice. Zato pa črni, ki je na potezi, že načrtuje obračun z belim kraljem. Na navidez zavarovane-

ga belega kralja se vsuje plaz črnih figur, ki se zaključijo z lepo - nevsakdanjo matno sliko. Privoščim vam lep kombinatni užitek!

Rešitev štev. 200

Da bi razrahljal obrambne okope črne vojske in nevarno ogrozil črnega kralja, se je nekdanji svetovni prvak Aljehin najprej odločil za žrtev trdnjave s potezo 1.Tb8:+! Po izsiljenem 1...Kb8: sledi novo presenečenje in poanta kombinacije s potezo 2.De5:+!! Črni kralj je v mišolovki, saj se po jemanju dame 2...fe5 odpre f linija in beli s potezo 3.Tf8 matira črnega kralja.

